

Eskiçağ Tarihinde Tartışmalı Bir Dini Karakter: Judas İscariot
A Controversial Religious Character in Ancient History: Judas Iscariot

DOI: 10.38155/ksbd.1419949

Araştırma Makalesi /
Research Article

Makale Geliş Tarihi /
Article Arrival Date
15.01.2024

Makale Kabul Tarihi /
Article Accepted Date
27.05.2024

Makale Yayın Tarihi /
Article Publication Date
30.06.2024

**KARADENİZ SOSYAL
BİLİMLER DERGİSİ**

Dr. Öğr. Üyesi Rahim KIZGUT
Giresun Üniversitesi
Fen Edebiyat Fakültesi
Tarih Bölümü
rkizgut@gmail.com

ORCID: 0000-0001-8898-1859

Etik Kurul Beyanı: Bu çalışmada, anket, mülakat, odak grup çalışması, gözlem, deney, görüşme teknikleri kullanılarak katılımcılardan veri toplanmasını gerektiren nitel ya da nicel yaklaşım bulunmadığından etik kurul onayı gerekmemektedir.

Öz

Judas İscariot, hem Eskiçağ Tarihi, hem Hristiyanlık Tarihi ve hem de Dinler Tarihi için oldukça önemli bir figürdür. Gerek karakteri ve gerekse de İsa'nın çarmıha gerilmesi olayındaki rolü nedeniyle birçok kişiye göre tarihin en nefretle anılan insanlarından biridir. Yeni Ahit'teki dört İncil'de (Markos, Matta, Luka, Yuhanna) kendisinden ayrıntılı şekilde bahsedilmiştir. Ancak bu kutsal metinlerde Judas İscariot ile ilgili benzeşen ifadeler olduğu kadar ayrışan yönler de oldukça dikkat çekicidir. Judas İscariot'un isminin anlamından havari olarak seçilişine, ihanet sürecinden ve psikolojik durumundan ölüm şekline kadar pek çok mesele oldukça tartışmalıdır. Bu çalışmadaki temel amaç birçok yönden hakkında çeşitli teoriler üretilen Judas İscariot'un tarihsel rolü ve hakkında ortaya atılan çeşitli iddiaları başta kutsal metinler olmak üzere kaynaklardaki ifadelerin referansı ile değerlendirmektir.

Anahtar Kelimeler: Judas İscariot, Hristiyanlık, İsa, On İki Havari, İncil.

Abstract

Judas Iscariot is a very important figure for both Ancient History, Christian History and the History of Religions. Because of his character and his role in the crucifixion of Jesus, he is considered by many to be one of the most hated people in history. He is mentioned in detail in the four Gospels of the New Testament (Mark, Matthew, Luke, John). However, in these sacred texts, the similarities as well as the differences about Judas Iscariot are quite striking. From the meaning of Judas Iscariot's name to his selection as an apostle, from the process of betrayal and his psychological state to the manner of his death, many issues are highly controversial. The main purpose of this study is to evaluate the historical role of Judas Iscariot, about whom various theories have been produced in many ways, and the various claims put forward about him with reference to the statements in the sources, especially the sacred texts.

Keywords: Judas Iscariot, Christianity, Jesus Christ, The Twelve Apostles, The Bible.

Giriş

Judas Iscariot, İsa'nın on iki havarisinden biridir. Kilise kanunlarına göre kabul edilen 4 İncil'e (Matta, Markos, Luka ve Yuhanna) göre; Judas, İsa'yı Gethsemane Bahçesi'ndeki Sanhedrin Konseyi'nde öperek ve ona haham diye hitap ederek, onu tutuklamaya gelen kalabalığa kimliğini ifşa etmek suretiyle ihanet etmiştir. Iscariot adı genellikle ihanet kavramıyla veya ihanet kelimesiyle eşanlamlı olarak kullanılır.

Tüm İncil anlatılarındaki kötü şöhretli rolü nedeniyle Judas, Hristiyanlık tarihinde tartışılan bir figür olmuştur. Örneğin, Judas'ın ihaneti, İsa'nın çarmıha gerilmesine ve dirilişine yol açan, geleneksel Hristiyan teolojisine göre insanlığa kurtuluş getiren olayları harekete geçiren hadise olarak da görülmektedir. (Abrahamsen, 2019: 313) Bu yorumlamaya göre söz konusu olay vahim olmakla birlikte sonrası için olumlu bir sonuç doğurmuştur. İsa'nın yaşadığı dramatik sonda en öne çıkan karakter olarak nitelendirilen Judas Iscariot'un ihanet öyküsünde İsa'nın ölümünün sorumluluğunu Yahudilere yükleme motivasyonunun olduğu da görülmektedir. (Meyer, 2012: 83)

Diğer yandan, İncillerde birden çok Judas ismine rastlanmakta olup Iscariot dışında adı geçen Judaslarla ilgili olumsuz ifadeler bulunmamaktadır. Hristiyanların İsa'nın yaşamının gerçek versiyonu olarak kabul ettiği dört İncil'i okurken her fırsatta ortaya bazı çelişkiler çıkmaktadır. Dört metin arasında o kadar çok tutarsızlık vardır ki, asıl zorluk hangisinin ve neden tercih edileceğini bilmektir. Bir ya da iki Judas arasındaki karışıklık söz konusu olduğunda, yaygın bir görüşe göre Luka ve Yuhanna İncilleri, İsa'nın ölümünden sonra suçlu Judas Iscariot'a atma konusunda Markos ve Matta İncilleri'ne göre daha kesin ifadeler kullanmaktadır.

Kronolojik açıdan Luka ve Yuhanna İncilleri, Markos ve Matta İncillerinden sonra yazılmışlardır. İlk ikisinde sadece tek bir Judas yani Judas Iscariot vardır. Jacob'un oğlu olan diğer Judas'ın yerine Markos İncili Thaddeus'u tanımlamıştır. (Markos, 3: 19) Matta da onu aynı şekilde takip etmektedir. (Matta, 10: 2-4) Ancak Kutsal Kitap biliminin geleneksel bilgeliğine göre Markos, Matta ve Luka İncilleri birbirleriyle yakından bağlantılıdır. Birçok benzerliği ve hatta ortak bir kaynağı paylaştıkları için topluca "Sinoptik İnciller" olarak bilinirler. Buna göre Luka İncili'nin neden Thaddeus yerine Jacob'un oğlu olan ikinci bir Judas'a yer verdiği, bunu farklı bir kaynaktan mı yararlanarak yaptığı, ya da Markos ve Matta'daki tarihsel bir yanlışlığı düzeltmek mi istediği soruları akla gelmektedir.

Eski ve Yeni Ahit'te yer alan ayrıntıların ve kelimelerin tarihsel değerini araştırmaya odaklanan modern Kutsal Kitap eleştirilerinin kökenleri 15. ve 16. yüzyıllara dayansa da 20. yüzyılda filizlenmiştir. Süreç hız kazandıkça, metinlerde adı geçen diğer tüm bireyler gibi Judas İscariot hakkında da teoriler çoğalmıştır. Geç dönem Hıristiyan antisemitik söyleminde Judas, prototip bir Yahudi gibi tanımlanmıştır. Bu tanımlamaya göre Judas, açgözlü, para düşkünü, Tanrı'yı inkar eden bir Mesih katili olarak görülmüştür. Hıristiyan geleneği Judas'ı sürekli ve artan bir şekilde, oldukça kötü bir karakter olarak tasvir etmiştir. (Franzman, 2008: 121)

İscariot Adının Anlamı ve Judas İscariot'un Havarilik Faaliyetleri

İsa'nın on iki havarisinin Judas ismini taşıyan içerisinde 2 tane havari vardır. Bu havarilerin birbirleri ile karıştırılmaması için ileride İsa'ya ihanet edecek olan havari Judas İscariot olarak adlandırılmıştır. Yeni Ahit'teki dört İncil'den üçüncüsü olan Luka İncili'nde İsa'nın yakınındaki havarilerin listesini verirken Jacob oğlu Judas ve Judas İscariot ayrı kişiler olarak belirtilmiştir. (Luka, 6: 13-16) Dörtlülük İncil'in sonuncusu olan Yuhanna'da ise İsa'nın "veda konuşmaları" anlatılırken havari Judas'tan söz edilir. Ardından açıklık getirmek için "Bu Judas İscariot değildi" şeklindeki ifade eklenmiştir. (Yuhanna, 14: 22)

İscariot adının nereden geldiği ile ilgili çeşitli görüşler vardır. Bu görüşlerden ilkinde göre İscariot adı İbranice olup "Qariot'dan gelen bir adam" anlamına gelmektedir. İkinci görüşte ise bu lakap "hançer" anlamına gelen "sica" kelimesinden türemiş olup "soyguncu" ya da "suikastçi" anlamına gelen Latince "sicarius" kelimesinin İbranice ya da Aramice versiyonudur. İscariot adı ile ilgili üçüncü bir görüşe göre bu adın yine İbranice ya da Aramice kökenli olduğu ve "yalancı" veya "sahte olan biri" anlamına geldiği belirtilmektedir. Bu adın Aramice olduğu "kırmızı" anlamına gelen bir kelimedenden türettiği "kızıl" ya da "kırmızı renkli" kavramlarına karşılık geldiği yönünde de bir iddia vardır. Dördüncü bir görüşe göre ise İscariot, Aramice bir kelime olup İsa'yı ele verip teslim edişinden esinlenilerek "teslim eden" anlamında kullanılmıştır. (Taylor, 2010: 369-370, Robinson, 2006: 34-35)

On iki havariden yalnızca biri olan Judas İscariot, tıpkı Ortaçağ şövalyelerinin daha sonra Hıristiyan isimlerini memleketlerinin isimleriyle eşleştirmelerinde olduğu gibi, doğduğu şehirle özdeşleştirilmiştir. Judas İscariot'un, Yahudiye'de Kudüs'ün güneyinde bulunan bir kasaba olan Qeriotlu adam Judas olarak okunmasının daha doğru olduğu uzun zamandır kabul edilmektedir. Bu Ortodoks davranış biçimi özellikle Yuhanna İncili'ndeki versiyona dayanmaktadır. Çünkü Judas İscariot'un babasının adının Simon İscariot ya da Qeriotlu Simon olduğuna dair veriyi sadece Yuhanna İncili eklemiştir. (Yuhanna, 6: 71; Bauckham, 2006: 106.)

En popüler alternatif açıklamalardan birinde, Iscariot'un Peshitta İncili'ne göre "Skaryota", Latince'de ise "hançer adam" anlamına gelen "sicarius" kelimesinin bozuk bir ifadesi olabileceği iddia edilmektedir. (Van Iersel, 1998: 167.) Ernst Wilhelm Hengstenberg tarafından ileri sürülen bir olasılığa göre ise Iscariot kelimesi İbranice'deki "yalancı" veya "yanlış olan" anlamına gelmektedir. (Torrey, 1943: 51-62.)

Judas Iscariot'un tarihsel varlığı genel olarak laik tarihçiler arasında yaygın olarak kabul edilmesine rağmen, (Ehrman, 1999: 216-7) bu göreceli fikir birliği tamamen tartışmasız geçmemiştir. (Gubar, 2009: 31-33.) Yahudi bilim insanı Hyam Maccoby, "Antisemitizm ve Modernite" adlı kitabında, Yeni Ahit'te "Judas" adının Yahudilere veya İsa'nın idam edilmesinden sorumlu tutulan Yahudi dini kurumuna bir saldırı olarak inşa edildiğini öne sürer. (Hyam, 2006: 14; Gubar, 2009: 27) John Shelby Spong, "Kutsal Yazıların Günahları" adlı kitabında bu argümana katılarak ısrarla, Judas'ın tüm hikayesinin uydurma olduğu hissini okuyucularına verme eğilimini göstermektedir. (Spong, 2009: 199-204.) Judas ilk olarak 70'lerin başlarında yazılan Markos İncili tarafından Hristiyanlık tarihine yerleştirilir. (Markos, 3: 14-19) Çoğu bilim insanı, tarihsel olmayan bu argümanları reddetmektedir. (Tropenza, 2011: 149-50, 230)

İncillerde, Judas'ı Yahudilerle ilişkilendirmek için I. yüzyılda Yahudiler için son derece yaygın olan adı dışında onunla ilgili başka hiçbir şey olmadığı belirtilmektedir. (Gubar, 2009: 31) Yeni Ahit'te "Judas" adlı çok sayıda başka figürden bahsedildiği, bunların hiçbirinin olumsuz olarak tasvir edilmediği görülmektedir. (Tropenza, 2011: 149-50, 230) Yeni Ahit'te bahsedilen Judas isimli olumlu figürler arasında, Peygamber Judas Barsabbas (Elçilerin İşleri, 15: 22-33), İsa'nın kardeşi Judas (Matta, 13: 55; Yahuda'nın Mektubu, 1) Jacob oğlu havari Judas (Luka, 6: 13-16; Elçilerin İşleri, 1:13) ve İscariot olmayan Judas (Yuhanna, 14: 22) yer almaktadır. B. J. Tropenza, Hristiyanların Judas Iscariot'u Yahudilerle ilişkilendirmenin tarihsel trajedisini tekrar etmemeleri gerektiğini, bunun yerine onu, ortaya çıkan bir Hristiyan döneke ve dolayısıyla kendilerinden biri olarak görmeleri gerektiğini savunmaktadır. (Tropenza, 2011: 342-361) "Judas" ismi, Yahudi erkekleri için, I. yüzyılda tanınan kahraman Judas Maccabeus nedeniyle son derece yaygın bir isimdir. (Gubar, 2009: 31.) M.S. 60'ların ortalarında veya M.S. 70'lerin başında yazılmış olan Markos İncil'inde, Judas Iscariot "Judas" ismini taşıyan tek havaridir. (Markos, 3: 14-19) Matta İncili de bu tasviri onaylamaktadır. (Stanford, 2015: 38) Bununla birlikte, Luka İncili, Markos ve Matta İncilleri'nin "Thaddeus" olarak adlandırdığı havariyi "Jacob'un oğlu Judas" ile değiştirdikleri görülmektedir. (Luka, 6: 13-16)

Peter Stanford, bu yeniden adlandırmanın, Luka İncili'nin yazarının hain Judas Iscariot'un aksine "iyi bir Judas" yaratma çabasını temsil edebileceğini öne sürer. (Stanford, 2015: 24) Meşru olarak kabul edilen İnciller, genellikle bazı küçük havarilerin isimleri üzerinde anlaşmazlığa düşse de, dört İncil'in hepsinde Judas Iscariot bu havarilerden biri olarak listelenmektedir. (Gubar, 2009: 3) Sinoptik İnciller, İsa'nın on iki havarisini (Judas dahil) kirli ruhlar üzerine büyük bir güçle, vaaz ve şifa hizmeti amacıyla gönderdiğini belirtir. Judas'ın diğer 11 havariyle birlikte bu elçisel hizmette aktif bir rol oynadığı açıktır. (Markos, 6: 7-13, 3: 13-19; Matta, 10: 5-10; Luka 9: 1-6, 6: 12-16)

Yuhanna İncil'inde, Judas'a olan bakış açısı farklılaştırılmaktadır. İsa, kendisinin on iki kişiyi seçmesine rağmen, bunlardan birinin (İsa tarafından adlandırılmayan, ancak anlatıcı tarafından tanımlanan) kendisine ihanet edecek bir "şeytan" olduğunu vurgulamıştır. (Yuhanna, 6: 70-71.)

En eski İncil olan Markos İncili, Judas'ın ihaneti için hiçbir neden göstermemektedir. Ancak İsa'nın bu ihaneti son akşam yemeğinde öngörmesini vurgulamaktadır. Bu öngörü de sonraki tüm İncillerde tarif edilen bir olaydır. Matta İncili, Judas'ın başkahnlerin yanına giderek İsa'yı açığa çıkarması karşılığında ne alacağı konusunda pazarlık ettiğinden bahsetmektedir. (Matta, 26: 14-15) Luka İncili ve Yuhanna İncili ise Judas'ın şeytan tarafından ele geçirildiğini vurgulamaktadır. (Luka, 22: 3; Yuhanna, 13: 2) Matta'ya göre, İsa'nın çarmıha gerileceğini öğrendikten sonra Judas, ihaneti için kendisine ödenen parayı başrahiplere iade etmeye çalışmış ve kendini asarak intihar etmiştir. Rahipler de bu parayı yabancıları gömmek için bir tarla satın almak amacıyla kullanmışlardır. Bu tarlaya "Kan Tarlası" adı verilmiştir. (Matta, 27: 3-10) Çünkü kan parasıyla satın alınmıştır. Elçilerin İşleri'nde, Judas'ın parayı tarlayı satın almak için kullandığı, baş aşağı düşerek, ortadan ikiye bölünüp çok vahim ve ürpertici bir şekilde öldüğü vurgulanmaktadır. (Elçilerin İşleri, 1: 18) Onun on iki havari arasındaki yeri daha sonra Matthias tarafından bir kura sonucunda doldurulmuştur. (Elçilerin İşleri, 1: 26)

Yuhanna İncili Gnostik bir İncil olmasına rağmen, Proto-Ortodoks Kilisesi tarafından sapkın olarak reddedilmiştir. Judas'ın eylemlerini, İsa tarafından kendisine verilen talimatlara itaat ederek yaptığı yönünde düşünceler mevcuttur. İsa'nın gerçek öğretilerini öğrencileri (havarileri) arasında tek başına bildiği yönünde de fikirler ileri sürülmüştür. Ortaçağ'dan beri Judas zaman zaman Yahudi halkının içselleştirdiği biri olarak tasvir edilmekte olup ihaneti Hristiyan antisemitizmini haklı çıkarmak için kullanılmıştır. (Gibson, 2006) Matta İncili'nde, Judas'ın İsa'yı bir öpücükle açığa çıkarıp onu ifşa ederek 30 gümüş karşılığında ihanet ettiğini

belirtilir. (Matta, 26: 14-16) Markos'un İncili'nde başrahiplerin İsa'yı tutuklamak için bir yol aradıkları yazmaktadır. Onlar, insanların isyan etmesinden korktukları için Fısıh Bayramı'nda bunu yapmamaya karar vermişlerdir. (Markos, 14: 1-2) Bunun yerine, onu tutuklamak için bayramdan önceki gecenin daha az riskli olabileceği sonucuna varılabilir. Ehrman, Judas'ın ihanetinin tarihsel olarak kesin olduğunu savunmaktadır. (Ehrman, 1999: 216-217) Ayrıca ilk Hristiyanların Judas'ın ihanet öyküsünü uydurmuş olmalarının pek olası olmadığı, zira bunun İsa'nın onu elçi olarak seçerken verdiği kararı kötü bir şekilde yansıttığı da iddia edilen meselelerden biri olarak karşımıza çıkmaktadır. (Gubar, 2009: 31-32) Ehrman, Judas'ın aslında yetkililere anlattığı şeyin İsa'nın yeri değil, İsa'nın Mesih olduğuna dair gizli öğretisi olduğunu savunmaktadır. (Ehrman, 1999: 216-217) Bu noktada Judas hakkında sadece iki temel gerçekten söz edilmektedir. İlk olarak İsa'nın Judas'ı on iki havariden biri olarak seçtiği, ikinci olarak ise Judas'ın İsa'yı Kudüs makamlarına teslim ederek onun idam sürecini hızlandırdığıdır. Bu durum tarihsel fikir birliğine işaret etmektedir. (Gubar, 2009: 33)

Judas'ın İhaneti

Judas'ın İsa'ya neden ihanet ettiğine dair çeşitli açıklamalar vardır. (Green, 1992: 406–7) En eski hesapta yani Markos İncili'nde, İsa'ya ihanet etmek için başrahiplere gittiğinde, ona ödül olarak para teklif edildiği anlatılmaktadır. Ancak bu paranın ihaneti etmek için ana motivasyon unsuru olup olmadığı açık değildir. (Markos, 14: 10-11) Matta İncili'nde ise İsa'yı teslim ettiği için Judas ne miktarda bir ödeme alacağını sormaktadır. (Matta, 26: 14-16) Yani İsa'nın açığa çıkması ve çarşıya gerilmesi sürecini tetikleyecek an için bir nevi pazarlık söz konusudur. Luka İncili'nde (Luka, 22: 3-6) ve Yuhanna İncili'nde (Yuhanna, 13: 27), şeytanın Judas'ın içine girdiği ve İsa'ya ihanet etmeyi kendisinin teklif etmesine neden olduğu belirtilmiştir. Bu noktada Judas'ın normal şartlarda bu ihaneti gerçekleştirmeyeceği şeytanın tesiri altında söz konusu eylemi istemeden yaptığı sonucuna ulaşmak da ihtimal dâhilindedir. Bir başka öneride ise Judas'ın İsa'dan Yahudiye'deki Roma yönetimini devirmesini beklemiş olduğu fikri vardır. Bu görüşe göre Judas, hayal kırıklığına uğramış bir mürit psikolojisi ile hareket etmiş ve İsa'ya para yüzünden değil, ülkesine olan sevgisinden ve İsa'nın Roma idaresini bertaraf edemediğini düşünmesinden dolayı ihanet etmiştir. (Green, 1992: 406–07) İnciller, İsa'nın bu olacakları öngördüğünü (Yuhanna, 6: 64; Matta, 26: 24-25) ve Judas'ın ihanetine izin verdiğini ileri sürmektedir. (Yuhanna, 13: 27-28)

1970'li yıllarda Mısır yakınlarındaki Beni Masah'da, bir Koptik (Antik Mısırca) papirüs keşfedilmiştir. Bu belgede, İsa ve Judas'ın etkileşime girdiği ve evrenin doğasını ruhani bir bakış açısıyla tartıştığı bir dizi konuşmaya vurgu yapılmaktadır. 1700 yıl boyunca kaybolan eski

bir metin olarak nitelendirilen söz konusu belge, İsa'ya hainlik eden kişinin, yani Judas'ın İsa'nın en gerçek müridi olduğunu ortaya koymaktadır. (Cockburn, 2006, 81-87) Kronolojik olarak bakıldığında Luka ve Yuhanna İncilleri, Markos ve Matta İncilleri'nden sonra yazılmış olup Judas, Luka ve Yuhanna İncilleri ile uyumlu olarak, şeytan tarafından ele geçirilmiş bir karakter olarak sunulurken, Markos ve Matta İncilleri'nde ise açgözlülük suçlamasıyla tanımlanmıştır. (Stanford, 2015: 222)

Judas ihanet etmeden önce, İsa Judas'a her şeyin kendisine söylendiğini belirtmiştir. Daha sonra Judas'ı yukarı bakmaya ışığı, yıldızları ve yolu gösteren kendi yıldızını görmeye teşvik eder. Yahuda İncili'nde yıldızların rolü belirgin ve karmaşıktır. Zaman zaman yıldızlar kişiyi yoldan çıkarabilirken çoğunlukla yıldızların yerini daha olumlu bir şekilde tanımlanmıştır. (Meyer, 2006: 53)

Judas ile ilgili olarak ortaya atılan on iki havarinin en sonuncusu ve en önemsizi olduğu yönündeki algı gerçekte doğru değildir. Bu sıralama Sinoptik İnciller'in derleyicileri tarafından ortaya atılmıştır. Bu tanımlama hiçbir şekilde on iki havarinin gerçek yetenekleri ya da vasıfları üzerine yapılan araştırmaların sonucu değildir. Bu İncillerin derlenmesi sırasında Sinoptistler, Judas'ın İsa'ya ihanet etmiş olması gerçeğinden hareketle bu sıralamayı benimsemeye yönlendirilmişlerdir. Judas bu İncillere kötü bir karakter taşımaktadır Bu düşünceden hareketle On iki Havari söz konusu olduğunda en son sıraya konulması gerektiği düşüncesi ön planda tutulmuştur. Diğer havarilerin vaaz verme ve şifa dağıtma seyahatlerine gönderildiklerinde, Judas da diğerleri gibi etkili çalışma gücüyle tanınmaya hak kazanmıştı. (Uraguchi, 1918: 346)

Judas Iscariot'un Ölümü

Judas'ın ölümünün birçok farklı açıklaması, hem Yeni Ahit'in içinde hem de dışında Antik Çağlardan günümüze kadar ulaşmıştır. (Zwiep, 2004: 16-17) İlk Hıristiyan yazılarında Judas'ın ölümüyle ilgili farklı anlatımlar vardır. Matta İncili'nde (Matta, 27: 5) Markos ve Luka'dan farklı olarak kendini asmıştır. (Flanagan, 2022: 15) Hierapolis'in ilk Kilise Papazı Papias (M.S. 60-130), muhtemelen M.S. II. yüzyılın ilk 10 yılında yazılmış olan "Tanrı'nın Sözlerinin Açıklamaları" adlı eserinde, Judas'ın Tanrı'nın gazabından etkilendiğini vurgulamıştır. (Zwiep, 2004: 17) Papias'a göre Judas'ın ölümü şu şekilde gerçekleşmiştir: "Judas bu dünyada büyük bir dinsizlik örneği olarak dolaştı. Vücudu öylesine şişmişti ki, bedeni bir arabanın geçebileceği genişlikteki bir yerden dahi geçemiyordu. Göz kapakları o kadar şişmişti ki, ışığı hiç göremiyordu. Gözleri o kadar derine gömülmüşlerdi ki bir doktor optik bir aletle bile onun gözlerini göremiyordu. Cinsel organı görüntü olarak bozulmuş ve orantısız

şekilde büyümüştü. Utancından dolayı, tüm vücudundan irin akmış ve solucanlar yaymıştı. Ve derler ki, sayısız işkence ve cezaya maruz kaldıktan sonra kendi topraklarında öldü ve o topraklar şimdiye kadar pis koku nedeniyle ıssız kaldı. Gerçekten, bugün bile hiç kimse burnunu tutmadan o yerden geçemez. Bedeninden toprağa işte bu kadar büyük bir koku yayıldı.” (Papias, 4-5)

İsa'nın çarmıha gerileceğini öğrendikten sonra, Judas'ın pişmanlık duyduğu ve 30 gümüş sikkeyi rahiplere iade etmeye çalıştığı, ancak kan parası olduğu için rahiplerin bunu kabul etmedikleri, bu yüzden sikkeleri yere fırlatıp gittiği belirtilmektedir. (Matta, 27: 1-10) Daha sonra kendini asarak intihar etmiştir. (Matta, 27: 5) Rahipler bu parayı, “Kan Tarlası” olarak adlandırılacak olan ve bir çömlekçinin sahibi olduğu tarlayı satın almak için kullanmışlardır. (Zwiep, 2004: 16)

“Elçilerin İşlerinde”, Judas'ın parayı bir tarla satın almak için kullandığı ve daha sonra baş aşağı düşerek ortadan ikiye ayrıldığı bunun ardından tüm bağırsaklarının fıskırdığını belirtmektedir. (Elçilerin İşleri, 1: 18-19) Bu tarla, Aramice'de “Kan Tarlası” anlamına gelen “Hakeldama” olarak biliniyordu. Çünkü Judas'ın kanıyla kaplıydı. Bu tarla yabancıları gömmek için kullanılıyordu. (Zwiep, 2004: 16) Bu bakış açısına göre Judas'ın ölümü kazara olmuştur. Onun ölümünü üzerine toplumda herhangi bir üzüntü hissi oluşmamıştır. (Ehrman, 2016: 29) Muhtemelen M.S. IV. yüzyılda yazılmış olan Nikodemos'un apokrifal (halktan gizlenen) İncil'ine göre, Judas pişmanlık duyarak o an ateşte tavuk kızartmakta olan karısına, intihar edeceğini, çünkü İsa'nın ölümden döneceğini ve döndüğünde onu cezalandıracağını söylemek için evine gitmiştir. Judas'ın karısı gülererek İsa'nın, pişirdiği tavuğu diriltmekten daha fazla dirilemeyeceğini söylemiştir. Bunun ardından hemen tavuk hayata döndürülmüş ve ötmeye başlamıştır. Judas daha sonra oradan kaçmış ve kendini asarak intihar etmiştir. (Ehrman, 2016: 28-29) Filolog Glenn W. Most, Judas'ın ölümünün figüratif olarak yorumlanabileceğini öne sürerek, onun vücudunun baş üstü biçimde yere düşmediğini, dikey pozisyonda iken yüzüstü şekilde yere yıkıldığını belirtmiş, sıklıkla tekrarlanan bağırsaklarının döküldüğü şeklindeki ifade ile aslında ölü yılanların görüntüsünün vurgulanmak istendiğini iddia ederek söz konusu durumun belirttiği şekilde tercüme edilmesi gerektiğini yazmıştır. (Most, 2008: 75–77)

Matta İnciline Göre Judas

Matta İncili'nde ise diğer on bir havariyle birlikte Judas, bir yılan kadar akıllı, bir güvercin kadar müjdeleyici ve masum olarak tanımlanmıştır. Ayrıca on iki havariden

bahsederken her birinin isimleri verilmiş, en son olarak da Judas'ın adı zikredilerek, ona "İsa'ya ihanet eden" şeklinde bir tanımlama yapılmıştır. (Matta, 10: 2-4)

Matta İncili'nin 21. ve 23. bölümlerinde İsa'nın yozlaşmış başrahiplere ve Ferisiler'e karşı takınmış olduğu tavrın Yahudiler tarafından hoş karşılanmadığı ve bir nevi intikam duygusu ile İsa'nın çarمیğa gerilme sürecinin hızlandırıldığı anlatılmaktadır. (Matta, 21-23) Bunun ardından İsa havarilerine, iki gün sonra Fısıh Bayramı'nın geleceğini ve daha sonra da çarمیğa gerileceğini bildirmiştir. (Matta, 26: 1-2) Judas burada hem bir hain hem de bir piyon olarak ön plana çıkmaktadır. Judas'ın ihaneti ile ilgili başka bir konu da ihanet karşılığında aldığı iddia edilen 30 gümüş sikkedir. Ancak spesifik olarak bu miktar oldukça ilginçtir. Çünkü o dönemde sıradan bir köleye dahi biçilen fiyat bu düzeydedir. Buna ek olarak "Eğer bir boğa, bir erkek ya da kadın köleyi parçalarsa, sahibi kölenin efendisine 30 şekel gümüş ödemeli ve boğa taşlanarak öldürülmelidir." (Mısır'dan Çıkış, 21: 32) ifadesindeki tazminat miktarı da bu durumu destekler niteliktedir. İsa'ya ihanet için ödenen paranın sıradan bir kölenin ölümü için ödenen tazminatla aynı olması bu ihanetin para karşılığında yapıldığı tezi konusunda şüphe uyandırmaktadır. O dönemde otuz gümüş (ister şekel ister drahmi olsun) bir köle ya da alt sınıftan bir kişi için ortalama fiyattı. (Brown, 1994: 639-640) Bu miktarın son derece az tutulmasındaki amaç Kudüslü liderlerin İsa'nın hayatının karşılığının son derece ucuz olduğunu ve onun hayatına bir köle fiyatı kadar değer biçildiğini vurgulamak isteyişleri olabileceği gibi bu olayı daha sonra okuyacak olan inanlarda İsa'nın bir köle fiyatına satılmış olmasına yönelik bir tepki oluşturma isteği de olabilir. (Saari, 2006: 87)

Markos İncili'nde olduğu gibi Matta İncili'nde de Judas'ın Mayasız Ekmek Bayramı'na katıldığı, Peter'in inkarını duyduğu, sonraki olaylar esnasında kalabalığın içinde bulunup başrahiplerle birlikte Gethsemane'de yeniden görünmek ve öpücük işareti vermek için uzaklaştığı belirtilmektedir. Bunun ardından İsa, Judas'ı kastederek "Bana ihanet eden işte geldi" demiştir. (Matta, 26: 46; Markos, 14: 42) Ancak Matta İncili'nde Markos İncili'nden farklı olarak İsa'nın Judas'ın selamına karşılık verdiği ve "Arkadaş buraya ne yapmaya geldiysen onu yap" şeklinde bir ifade kullandığı belirtilmiştir. (Matta, 26: 50)

İsa Judas dışında hiçbir havarisine arkadaş diye hitap etmemiştir. Buradaki arkadaş kelimesinin kullanımı bir alaycılık vurgusu oluşturabileceği gibi, İsa'nın kederine razı oluşu ve her ne olursa olsun Judas'a olan yakınlığını muhafaza ettiğini gösteriyor olabilir. Matta İncili'nde çizilen Judas, İsa'ya yapmış olduğu ihanetten sonra büyük pişmanlık duyan İsa darp edildikten ve ölüme mahkûm edildiği söylendikten sonra intihar eden bir havari olarak tanımlanmıştır. Matta İncili'nde geçen: "İhanet eden Judas, İsa'nın mahkûmiyetini görünce

tövbe edip 30 gümüşü baş kâhinlere ve ileri gelenlere geri getirdi. Masum birine ihanet ederek günah işlediğini itiraf etti. Baş kâhinler ise bu durumu kendilerinin ilgilendirmediğini ve sonucu Judas'ın kendinin düşünmesi gerektiğini söylediler. Judas da bunun üzerine almış olduğu paraları etrafına saçarak bulunduğu yeri terk etti. Bunun ardından da yaşamına son verdi.” ifadesi ile bu durum desteklenmektedir. (Matta, 27: 3-5)

Judas'ın etrafa saçtığı paraları baş kâhinler toplayarak bunları nasıl değerlendireceklerini kendi aralarında tartıştılar. Bu para bir kan parası olduğu için hazineye koymak yerine, bir çömlekçinin tarlasını yabancıları gömmek için kullanılacak alan olarak satın almışlardır. Bugünden itibaren söz konusu mezarlık “Kan Tarlası” olarak anılmıştır. (Matta, 27: 6-9) Judas'ın buradaki intiharı ile Kral Davut'a ihanet eden ve daha sonra intihar eden Ahitofel'in akıbetleri birbirine oldukça benzerdir. (2. Samuel 17: 23)

Markos İnciline Göre Judas

Markos'taki Judas'ın en çarpıcı ve ironik özelliği, havari olarak tayin edilmesinde diğer havarilere olan benzerliği, misyonu, İsa ile arkadaşlığı, inkârcılığı ve sadakatsizliğidir. (Gubar, 2009: 56) İlk olarak Markos'un “mesajı duyurmak ve iblisleri kovma yetkisine sahip olmak” için atanan on iki kişilik listesinde bahsedilen Judas, sonuncu sıraya yerleştirilmiş ve diğer havarilerden “İsa'ya ihanet eden Judas Iscariot” olarak ötekileştirilmiştir. (Markos, 3: 14-19)

Kudüs'e varmadan önce, İsa'nın en sert davrandığı havari Judas değil, Petrus'tur. Caesarea Philippi'de, İsa kör bir adamı iyileştirdikten ve Peter ona “Mesih” olarak inanmaya başladıktan sonra İsa havarilere sert bir şekilde ondan kimseye bahsetmemelerini emretmiştir. Bu olay yaşanırken İsa, Petrus'u: “Arkama geç şeytan” diyerek azarlamış ve Petrus'un aklını ilahi şeyler yerine dünyevi şeylere verdiğini söylemiştir. (Markos, 8: 32-33) Havariler, dönemleri içinde sıklıkla birbirleri ile tartışmaya girmişlerdir. Mesela başlıca konulardan biri kimin en iyi olduğu konusudur. (Markos, 9: 34) Zaman zaman da küçük çocukların İsa'ya gitmelerine izin vermedikleri için cezalandırılmışlardır. (Markos, 10: 13-14)

Fısıh Bayramı'ndan iki gün önce başrahipler İsa'yı gizlice öldürmenin ya da tutuklamanın bir yolunu ararken (Markos, 14: 1) başrahiplere ihanet için gittiği söylenen Judas tanımlaması sadece Markos İncilinde yapılmıştır. Buna göre başrahipler ihanet etmesi için Judas'a para ödemeyi taahhüt etmişlerdir. Judas böylece İsa'ya ihanet etmek için fırsat kollamaya başlamıştır. (Markos, 14: 10) Beytanya'daki cüzzamlı Simon'un evinde geçen hikaye olacakların habercisi olarak yorumlanmaktadır. Bu adamın evinde sofrada otururken İsa'nın yanına gelen bir kadın kaymaktaşıdan yapılmış bir kavanoz içerisinde çok pahalı bir hint

sümbülü yağı getirmiş ve bu yağı İsa'nın başına dökmüştür. Bu kadar kıymetli bir yağın İsa'nın başına dökülmesinden dolayı diğerleri bu durumdan rahatsız olmuşlar, bu yağın hayır amaçlı olarak yoksullara verilmek üzere 300 dinar gibi yüksek bir fiyata satılabileceğini dile getirerek kadını azarlamışlardır. (Markos, 14: 3-5) İsa ise bu duruma karşı çıkarak her zaman havarilerin arasında olmayacağını ve kadının onu yağlayarak gömülmeye hazırladığını belirtmiştir. (Markos, 14: 6-7) Tüm bu olaylar yaşanırken Judas, İsa'yı ele vermek için baş kahinlerin yanına gitti. Onlar bu durum karşısında memnun olup Judas'a para vermeyi taahhüt ettiler. Judas da bunun üzerine ihanet için fırsat kolladı. (Markos, 14: 10-11) Bu durum Matta İncili'nde ise şu şekilde ele alınmaktadır: “O sırada on iki havariden biri olan Judas Iscariot başkahinlere giderek İsa'yı ele vermesi karşılığında ona ne vereceklerini sordu. Onlar da 30 gümüş verdiler. Bunu alan Judas ihanet için fırsat kollamaya başladı.” (Matta, 26: 14-15) Mayısız Ekmek Bayramı'nda bile Judas daha önce olduğu gibi diğer havarilerin yanında yer almıştır. Bu durumun altında şüphe çekmeme isteğinin olduğu düşünülebilir. Markos İncili'nde İsa havarilere hitaben “İçinizden biri bana ihanet edecek, benimle yemek yiyen biri” diye haber vermiştir. (Markos, 14: 18) Bunun üzerine büyük bir stres altında kalan havarilerin her biri söz konusu kişi ben değilimdir diyerek o ihaneti yapacak kişinin kendileri olmaması yönünde temennide bulunmuşlardır. Buna karşılık olarak İsa kendisine ihanet edecek olan kişinin onunla birlikte kâseye ekmek batıran kişi olduğunu söylemiştir. (Markos, 14: 20)

Bu haberi verdikten hemen sonra İsa, Tanrı'nın Yemeğini başlatır. Yemekte, on iki havariye onun bedenini temsil ettiğini söylediği ekmekten ve onun kanını temsil ettiğini söylediği şaraptan ikram eder. (Markos, 14: 22-24) İlahi söyleyip Zeytin Dağı'na giderken İsa havarilerine “Hepiniz sendeleyip düşeceksiniz” şeklinde bir ifade kullanmıştır. (Markos, 14: 27) Bu ifadeyi “Hepiniz firar edeceksiniz” olarak yorumlayan yazarlar da mevcuttur. Getsemani olarak adlandırılan yere gitmeden önce havarilerin ihtiyaç anında onu terk edeceğini öngörmüş, onlardan üç kez uyanık kalmalarını istenmesine rağmen havariler her defasında uykuya dalmışlardır. İsa üçüncü kez havarilerin yanına gelerek onların hala uykuda olmasına sitem etmiş ve kalkın gidelim ihanetin zamanı geldi demiştir. (Markos, 14: 41-42; Matta, 26: 45-46)

Tam bu esnada İsa bu konuşmayı yaparken Judas yanlarına gelmiştir. Judas'ın yanında baş kâhinlerle birlikte ellerinde kılıçlar ve sopalar bulunan bir kalabalık vardır. Bu andan itibaren İsa'nın tutuklanma süreci de başlamıştır. Judas daha önce baş kâhinlere kalabalık içinde öpeceği kişinin İsa olacağını (Matta, 26: 48), onu tutuklamalarını ve güvenli bir şekilde oradan götürmelerini söylemiştir. (Markos, 14: 44) Ardından İsa'ya yaklaşip ona “Rab” diye hitap etmiş ve onu öpmüştür. Bunun üzerine onlar da İsa'yı derhal yakalayıp tutuklamışlardır.

(Markos, 14: 45-46) İsa'nın tarafında olanlardan biri kılıcını çıkartıp hemen baş kâhinlerden birinin kulağını kesmiştir. Bunun ardından İsa'nın yanında yer alan herkes onu terk edip kaçmıştır. (Markos, 14: 47-50; Matta, 26: 51-56) İsa'nın yandaşlarının paniği ve hızlı bir şekilde oradan kaçışları ve ek olarak bunlardan hiçbirinin İsa'nın sonraki duruşmalarında, maruz kaldığı alay ve işkencelerde ona eşlik etmemeleri oldukça dikkate değer bir durumdur.

Tutuklanan İsa, yüksek kurulun önüne çıkartılmıştır. Buradaki yetkililer İsa'yı ölüm cezasına çarptırabilmek için çeşitli tanıklar ya da bahaneler aramışlardır. İsa kendisine yöneltilen suçlamalara karşın sessiz kalmayı tercih etmiştir. Daha sonra baş kâhin İsa'ya: "Yüce olanın oğlu Mesih sen misin?" şeklinde bir soru sormuş; İsa da bu soruya evet yanıtı vermiştir. Baş kâhin de üstünü yırtarak işte küfrü duydunuz bundan başka tanığa ya da kanıt ihtiyacımız yok diyerek yanındakilerle birlikte İsa'yı idama mahkûm etmişlerdir. (Markos, 14: 55-65; Luka, 22: 66-71)

Bu durumdan da anlaşılacağı üzere İsa kendisinin "Kutsanmış olanın oğlu" olduğunu söyleyerek ölüme mahkûm edilme sürecinin başlamasına neden olmuştur. Bu olaylar silsilesi içerisinde Judas yapmış olduğu ihanetin üzerinde oluşturduğu ruh hali yüzünden vicdanen rahatsız olmuş olabilir. Çünkü İsa'yı öpüp herkesin içinde deşifre ettikten sonra İsa'nın tutuklanmasını ancak ona zarar gelmeden güvenli bir şekilde oradan uzaklaştırılması koşuluyla onaylamıştır. Ancak burada başka bir alternatif düşünce de akla gelebilir. Yani İsa'nın güvende olmasını istemiş olabileceği kadar, İsa'nın bu tutuklamadan kaçabileceğinden de korkmuş olabilir. Tüm bu olaylar yaşanırken İsa'nın maruz kaldığı tutum; Judas'ın ihaneti, on iki havariden biri olan Peter'in onu reddetmesi ve tüm bunlara ek olarak diğer havarilerin İsa'yı terk etmesi olarak özetlenebilir. (Cohen, 2007: 169)

Markos İncili genel hatlarıyla Judas'ı, yalnızca İsa'nın asi müritlerinden biri olarak değil aynı zamanda kendini kurtarmaktan başka derdi olmayan ve İsa'yı yüzüstü bırakan yüksek seviye rahipler, zalim ve gaddar ayak takımını da temsil eden bir hain olarak betimlemektedir.

Luka İnciline Göre Judas

Luka İncili'nde İsa mistik bir güç olarak tanımlanırken Judas ise şeytani bir tanımlamaya sahiptir. (Luka, 22: 3) Luka İncili Judas'ı on iki havarinin içinde iki farklı kişi olarak ele almaktadır. Burada diğer on havarinin isimleri tek tek verildikten sonra Jacob oğlu Judas ve İsa'ya ihanet eden Judas Iscariot olarak yapılan niteleme mevcuttur. (Luka, 6: 13-16) Nitekim Mayasız Ekmek Bayramı yaklaşırken şeytan, on iki havariden biri olan Iscariot adlı

Judas'ın içine girmiş, daha sonra da Judas tapınak rahiplerinin yanına giderek İsa'ya nasıl ihanet edebileceği konusunda onlarla konuşmuştur. (Luka, 22: 3-4)

Son akşam yemeği esnasında Judas, İsa'nın bedeni olarak tanımlanan ekmekten ve kanı olarak nitelenen şaraptan alır. Bunun ardından İsa, "Bana ihanet edecek kişi şu an benimle aynı masaya elini koydu" demiştir. (Luka, 22: 21)

Bu ihanet süreci içerisinde İsa, diğer on bir havari için Simun'a "Şeytan aranızı buğday gibi elekten geçirmek istedi. Buna karşılık ben de sizin için imanınız gitmesin diye dua ettim." (Luka, 22: 31-32) demiştir. Ancak İsa diğer on bir havari için dua ederken Judas için dua etmemiştir. Nitekim ihanetin gerçekleştiği anda İsa, Judas kendisini ele vermek için öpmek maksadıyla yanına yaklaştığında "Judas insanoğluna bir öpücükle mi ihanet ediyorsun" (Luka, 22: 47-48) demiştir. Luka İncil'inde Judasla ilgili daha fazla bir detay verilmemektedir. Ancak geleneksel olarak İncil'in ayrılmaz bir parçası olarak okunan Luka'da, İsa'yı tutuklayanlar için bir rehber haline gelen Judas'ın sonu anlatılmıştır.

Matta'da kan tarlası ile ilişkilendirilen Judas, aynı ilişkilendirilmeye daha suçlayıcı bir üslupla Luka İncili'nde de muhatap olmuştur. Matta'daki tövbekâr ve pişman bir şekilde intihar eden Judas betimlemesinin aksine, Luka İncili'nde rahiplerin Judas'ın iade ettiği parayla satın aldıkları kan tarlasına kafa üstü düşüşü vurgulanmıştır. Luka'daki İsa, bu olayı yani Judas'ın (şeytanın) gökten bir şimşek çakar gibi düşüşünü izlemiştir. (Luka, 10: 18)

Judas'ın ölümünden sonra on bire düşen havari sayısını yeniden on ikiye çıkarmak için İsa'nın 120 öğrencisi içinden bir seçim yapılmak üzere toplantı düzenlenmiştir. Bu toplantıda Judas'ın ihaneti bir kez daha vurgulanarak, bu ihanet karşılığında almış olduğu para, bu para ile satın aldığı tarla ve ilahi adalet olarak bu tarlaya Judas'ın başının üzerine düşmesi, bedeninin parçalanması ve bağırsaklarının dışına taşması vurgulanır. (Elçilerin İşleri, 1: 18) Bunun ardından Judas'ın yerine geçmek üzere Yustus (Yusuf) ile Mattias önerildi. Judas'ın yerine görevini layıkıyla yerine getirecek isabetli bir seçim yapabilmek için önce dua eden elçiler daha sonra bu iki kişi arasından kura çektiler. Bu kura Mattias'a isabet etti. Böylece Mattias'ın da katılımıyla havari sayısı yeniden on iki oldu. (Elçilerin İşleri, 1: 23-26)

Yuhanna İnciline Göre Judas

Yuhanna İncili'nde İsa ilahi olarak "Ben ve Baba" biriz ifadesi (Yuhanna, 10: 30) ile Judas ise ilahını öldüren bir şeytan ifadesi ile ele alınmakta olup Yahudiler ile eş gösterilmektedir. Luka İncili'ndeki Judas tanımlaması ile Yuhanna İncili'ndeki Judas pek çok açıdan birbirine benzerdir. Bu İncile göre İsa, en baştan beri kendisine yapılacak ihanetin

farkında olmuş ve o ajanın satanist karakterini ve köklerini fark etmiştir. (Yuhanna, 6: 64) Simun Petrus kendisine iman ettikten sonra İsa ona, “Sizleri, yani on iki havariyi seçen benim. Ancak sizlerden bir taneniz şeytandır.” demiştir. (Yuhanna, 6: 70) Burada İsa’nın bahsettiği havari, Simon’un evladı Judas’tan başkası değildi. (Yuhanna, 6: 71) Judas’ın iblis olarak nitelendirilmesi, İncil’de biri için yapılmış ilk ve son iblis tanımlamasıdır. (Kelly, 2006: 110)

İsa’nın havarileri ile birlikte yediği son akşam yemeğinde iblis, Simon İscariot’un oğlu Judas’ın içine İsa’ya ihanet etme düşüncesini çoktan yerleştirmişti. (Yuhanna, 13: 2) Bu nedenle Yuhanna’daki İsa, havarilerinin tamamı olmasa da (Judas’ı kastederek) temiz olduklarını söylemiştir. (Yuhanna, 13: 10-11) Çünkü ona kimin ihanet edeceğini çok iyi bilmektedir. (Carson, 1981: 131) İsa kutsal yazgının akışına uygun olarak her ne kadar kendi sonunu getiren olaylara sebebiyet verecek kişi de olsa Judas’ı havari olarak seçmiştir. Aynı şekilde İsa seçtiği havarileri bildiğini, bu havarilerden birinin (İsa’nın ekmeğini yiyen biri) ihanetini belirtmiştir. Bu durumun kutsal kaderin gerçekleşmesi için yaşandığını vurgulanmıştır. (Yuhanna, 13: 18) Bunun üzerine diğer havariler söz konusu ihanetin kim tarafından gerçekleşeceğini bilmek istemişlerdir. İsa da ekmeği sahaya batırıp kime verirse ihaneti yapacak kişinin o havari olacağını söylemiştir. Daha sonra ekmeği batırıp Simon’un çocuğu Judas’a vermiştir. Judas ekmeği alır almaz şeytan tarafından ele geçirildi. İsa da Judas’a yapması gereken neyse onu yapmasını söyledi. (Yuhanna, 13: 22-27) Tıpkı Luka İncili’nde olduğu gibi Yuhanna İncili’nde de Judas üzerinde bir şeytani ele geçirmenin olduğu görülmektedir. Bu hadise İsa’nın Judas’a verdiği lokmadan sonra gerçekleşmiştir. Sinoptik İnciller’in¹ aksine, Yuhanna İncili’ndeki Judas, İsa’ya karşı daha önce komplo kurmamış, ancak akşam yemeği sırasında ihanete karar vermiştir. İsa tüm insanları aydınlatan gerçek ışık olarak tanımlanırken (Yuhanna, 1: 9), Judas ise iyi niyetli Yahudiler’in bile ruhsal karanlıklarında yer almaktadır. Yuhanna İncili’nde Judas’ın ihanetinin iki versiyonu böylece vurgulanmıştır. Yani ya şeytan ihaneti çoktan Judas’ın kalbine koymuştur (Yuhanna, 13: 2) ya da İsa’nın verdiği ekmeğin parçasını aldıktan sonra ilahi yazgının gereği olarak şeytan ihanet için Judas’ın içine girmiştir. (Yuhanna, 13: 27) Diğer İnciller’in aksine Yuhanna İncili’nde Judas, Yahudi rahiplerle İsa’ya ihaneti karşılığında para almak için pazarlık etmemiştir. Yuhanna İncili’ndeki Judas’ın, maddi ihtiyaçlara, açgözlülüğe veya öfkeye tam olarak atfedilemeyen bir kötülük ortaya koyduğu sonucuna varmak mümkündür.

Judas’ın ayrılmasından sonra İsa, “Veda Söylemleri” aracılığıyla on bir havariyi uyarmaya devam eder. Müritlerinin uğrayacağı zulüm hakkında uzun konuşmalar yapar.

¹ Kitabı Mukaddes’te yer alan Matta, Markos ve Luka İncilleri’dir.

Yapmış olduğu duaların yanı sıra kimliğinin “gerçek asma”² olarak tasdik edilmesi gerektiğini ve aşkın emirlerini anlatır. (Yuhanna, 15: 1-17)

İsa bu sözleri söyledikten sonra havarileri ile birlikte Kidron Vadisi’nin ilerisine gitmiştir. Bu vadinin yakınlarındaki bahçeye hep beraber geçtiler. Bu bahçeyi Judas da çok iyi biliyordu. Çünkü bu bahçede sıklıkla havariler ile İsa bir araya geliyordu. Judas bir grup asker ve baş kâhinlerle birlikte buraya geldi. Askerlerin yanlarında silah, meşale ve fenerler vardı. İsa başına gelecekleri önceden bildiği için bu gelenlere iki defa kimi aradıklarını sordu. Her ikisinde de İsa’yı arıyoruz cevabını aldı. O da iki defa İsa’nın kendisi olduğu yanıtını verdi. Bunun üzerine her ne kadar Simun Petrus kılıcı ile baş kâhinin Malkus adlı kölesinin kulağını uçurup İsa’yı korumak istese de İsa, Petrus’u durdurdu. Bu olayın ardından askerler İsa’yı tutukladılar. (Yuhanna, 18: 1-14) İsa’nın tutuklanması olayında Judas’ın çok bariz şekilde inisiyatif alarak öncülük ettiği ve bu nedenle tamamıyla suçlu olduğu ortadadır. (Stanton, 2002: 116) Burada yalnızca dini değil aynı zamanda daha politik ve ideolojik bir sonuç çıkarma eğilimi de görülebilir. (Brodie, 1993: 524) Pasif-agresif şekilde davranan Judas, Yuhanna İncili’nin anlatımına göre neredeyse hiç konuşmamıştır. Bunun yerine İsa’yı ruhani bir lider olarak değil, emperyal Roma’ya karşı uydurma bir isyancı olarak tanımlamıştır. İsa’yı Yahudi sömürgesinin devamını sağlamakla itham etmiştir. Judas, İsa’yı öldüren kirli ve şeytani Yahudilerin ikiyüzlülüğünü, köleliğini ve korkaklığını temsil eder. (Gubar, 2009: 83)

Sonuç

İsa’nın on iki havarisinden biri olan Judas Iscariot oldukça tartışmalı bir karakter olarak nitelenebilir. Matta, Markos, Luka ve Yuhanna İncilleri’nde Judas hakkında kimi zaman benzeşen kim zaman da farklılaşan ifadeler ve anlatımlar dikkat çekmektedir. Bu kitaplar arasındaki tutarsızlıklar on ikinci havari üzerinde, yani Judas Iscariot üzerinde yoğunluk kazanmaktadır. Eski Çağ’dan beri insanlar Kutsal Kitap’a konu olan hadiseleri çoğunlukla birbirinden ayırmaya gerek duymamışlardır. Yakın zamana kadar İnciller’in güvenilir görgü tanıkları olduğu varsayılmıştır. Gerçeği anlamak için açıklamaların birleştirilmesi ve aralardaki boşlukların doldurulması şarttır. Judas hakkındaki kompozit portreler ve olay örgüsünün bir dizi gizem yarattığı görülmektedir. İnciller’deki Judasla ilgili ifadeler bir araya getirildiğinde, çok çeşitli tutarsızlıklarla karşılaşmaktadır. Birleşik İnciller uyum içinde yorumlandığında ele alınması gereken kısa bir özet vardır. Çeşitli anlatımlardaki olaylar, açıklanamayan kararlar ve

² İsa bu tabirle kendisini asma ağacına, Tanrıyı (babası olarak) bağcıya benzetmektedir. Meyve vermeyen her asma çubuğunu (müritlerini) kesip attığını vurgulamıştır. Burada kesip atılan muhtemelen Judas’tır.

bunların sonuçları ile paradokslar hakkında açık ve basit görüş farklılıkları görülmektedir. Bütün bu veriler ışığında;

İsa bir mürit olarak Judas'ı seçmiş, ona hastaları tedavi etme ve bir sevgi mesajı verme gücü vermiştir. Her ne kadar Tanrı'nın oğlu en başından beri Judas'ın şeytan tarafından ele geçirildiğini veya yakında ele geçirileceğini bilse de yine de bu tavrını sürdürmüştür. Judas'ın ihaneti İsa'nın son yemekten önce baş kâhinleri ziyaret ettiği sırada tasavvur etmiştir. Bir hırsız olmasına rağmen, Judas'a az bir miktar para teklif edilmiş o da bunu kabul etmiştir. Judas, baş kâhinlerden ve yaşlılardan oluşan kalabalıkla Gethsemane'ye gelmiş ya da kalabalığa liderlik etmiştir. Bahçedeki tapınak yetkililerine İsa'yı açık etmek için onu öpmüş ya da öpme girişiminde bulunmuştur. İsa'nın özellikle Sinoptik İncil'de "arkadaş" olarak adlandırdığı tek havari düşman rolünü oynamıştır.

Judas tövbe etmiş, aldığı parayı geri vermiş ve kendini asmıştır. Başka bir olasılığa göre o parayı satın almak için kullandığı tarlada feci şekilde ölmüş ya da ortadan kaybolmuştur. İsa, bakımına verilen hiçbir ruhu kaybetmeyeceğini açıklamasına rağmen on ikinci havarisi asılarak veya patlayarak ya da kaybolarak yok olmuştur. Her ne kadar şeytan tarafından faaliyetleri kontrol edilse de, Judas'ın şahsen kötü olduğuna karar verilmiştir. İsa tarafından kirli bir günahkâr olarak kabul edilmiştir. Judas'ın kötülüğü İsa'nın iyiliği olarak yorumlanmıştır. İncil yazarlarının anlattığı ama farklı olay örgüleri içinde geliştirmiş olduğu Judas ilişkisinde, İsa'nın Mesih olmak için manevi güce yükselişi, Judas'ın ise manevi ve ahlaki olarak dibe vurduğu belirtilmektedir. Başka bir deyişle, İsa daha ilahi hale getirilirken, Judas şeytani bir şekle dönüştürülür. Markos İncili'ndeki Judas, başta Peter olmak üzere ürkek havarilerle yakın bir şekilde ve uyumlu bir biçimde tasvir edilir. Matta İncil'indeki Judas, sonunda İsa'nın masumiyetini güçlü bir şekilde onaylayan ve yansıtan özverili bir kaderi benimsemesine neden olan bir içsellik kazanır. Luka İncil'ine göre, Judas'ın şeytanın kölesi olarak çalıştığı görülmektedir. Hak ettiği gibi acınası bir son için acı çekmiştir. Yuhanna İncil'ine göre Judas bir şeytandır. Onunla eşit derecede şeytani olan Yahudilerle yaptığı işbirliğini bir cinayet yoluyla desteklemiştir.

Yazar Katkıları: Metnin tamamı tek yazar tarafından oluşturulmuştur.

Çıkar Beyanı: Bu çalışmada çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Kaynakça

Abrahamsen, Frank (2019), e-book, *A study of: the book of Matta*.

- Bauckham, Richard (2006), *Jesus and the Eyewitnesses: The Gospels as Eyewitness Testimony*, Michigan.
- Brodie, Thomas L. (1993), *The gospel according to john: a literary and theological commentary*, New York.
- Brown, Raymond E. (1994), *The death of the Messiah: from gethsemane to the grave: a commentary on the passion narratives in the four Gospels*, New York.
- Carson, D. A. (1981), *Divine sovereignty and human responsibility: Biblical perspectives in tension*, Atlanta.
- Cockburn A. (May, 2006), *The Judas Gospel, the national geographic*, Edt. Chris Johns, USA, 78-95.
- Cohen, Jeremy (2007), *Christ killers: the jews and the passion from the bible to the big screen*, New York.
- Ehrman, Bart D. (1999), *Jesus: Apocalyptic prophet of the new millennium*, Oxford.
- Ehrman, Bart D. (2016), *Jesus before the gospels: how the earliest christians remembered, changed and invented their stories of the savior*, New York.
- Flanagan, N. F. (2002), *Judas Iscariot, new catholic encyclopedia*, Vol. 8, Edt. Berard L. Marthaler, Washington, 14-16.
- Franzman, Majella (2008), *The Judas of the Gospels and the Gospel of Judas, The Gospel of Judas in Context: Proceedings of the First International Conference on the Gospel of Judas*, Edt. Madeleine Scopello, Leiden, 113-122.
- Gibson, David (April 9, 2006), *The World: Anti-Semitism's Muse; Without Judas, History Might Have Hijacked Another Villain*, *The New York Times*, New York.
- Green, Joel B., McKnight, Scot, Marshall, I. Howard (1992), *Dictionary of Jesus and the Gospels*, Illinois.
- Gubar, Susan (2009), *Judas: a biography*, London.
- Kelly, Henry Ansgar (2006), *Satan: a biography*, Cambridge.
- Kutsal Kitap (Tevrat, Zebur, İncil)* (2016), Yeni Yaşam Yayınları, Korea.
- Maccoby, Hyam (2006), *Antisemitism and modernity*, London.

- Meyer, Marvin W. (2006), Interpreting Judas: ten passages in the Gospel of Judas, *The Gospel of Judas in Context: Proceedings of the First International Conference on the Gospel of Judas*, Vol. 62, Edt. Madeleine Scopello, Leiden.
- Meyer, Marvin W. (2012), *The Gospels of the marginalized*, Oregon.
- Most, Glenn W. (2008). The Judas of the Gospels and the Gospel of Judas, *The Gospel of Judas in Context: Proceedings of the First International Conference on the Gospel of Judas*, Edt. Madeleine Scopello, Leiden, 69–80.
- Papias (2003). Fragments, *The apostolic fathers*, Vol. 2, Edt. Bart D. Ehrman, Loeb Classical Library, London.
- Robinson, James M. (2006). *The secrets of Judas: the story of misunderstood disciple and his lost Gospel*, e-book.
- Saari, Aaron Maurice H. (2006), *The many death of Judas Iscariot: a meditation on suicide*, London.
- Spong, John Shelby (2009), *The sins of scripture*, New York.
- Stanford, Peter (2015), *Judas: the most hated name in history*, California.
- Stanton, Graham (2002), *The Gospels and Jesus*, New York.
- Taylor, Joan E. (2010), The name “Iskarioth” (Iscariot), *Journal of Biblical Literature*, Vol. 129, No. 2, 367-383.
- Torrey, Charles C. (1943), “The name Iscariot”, *The Harvard Theological Review*, Vol. 36, 51–62.
- Tropenza, B.J. (2011), *In the footsteps of judas and other defectors: apostasy in the new testament communities: The Gospels, Acts, and Johannine Letters*. Eugene, Vol. 1, Oregon.
- Urugachi, B. (1918), The psychology of Judas Iscariot, *The Biblical World*, Vol. 51, No. 36, 345-360.
- Van Iersel, Bastiaan (1998), *Mark: a reader-response commentary*, Connecticut.
- Zwiep, Arie W. (2004), *Judas and the Choice of Matthias: a study on context and concern of acts 1: 15-26*, Tübingen.